Limingan kunta

Liminganraitti 4
91900 LIMINKA

VT8:N YMPÄRISTÖN OSAYLEISKAAVA
LUONNOSVAIHEEN KUULEMINEN

VASTINEET

Luonnosvaiheen kuulemisessa saatiin 5 lausuntoa ja 4 mielipidettä.

Vastineiden yhteydessä on esitetty lyhennelmät lausunnoista ja mielipiteistä.

Vastineet on päivitetty 7.2.2019

Lausunnot

1. **OULUN SEUDUN YMPÄRISTÖTOIMI**

   Ympäristötoimen lausunnossa tuodaan esille, että 400 kW:n pääsähköjohdolle on varattu kaavaluonnoksessa rakentamisesta vapaata aluetta vihervyöhykkeenä 30 metriä lähimmän linjan keskilinjasta. STUK suosittelee noudattamaan järkevää varovaisuutta ja välttämään pysyvään oleskeluun tarkoitettua rakentamista alueilla, joissa magneettivuon tiheys ylittää jatkuvasti 0,4 µT tason. 400 kV:n johdosta tämä taso alitetaan todennäköisesti 100 metrin etäisyydellä, joten rakentamisesta vapaata vyöhykettä on syytä leventää.

   Lisäksi tuodaan esille, että kaavamääräyksessä on huomioitu jokipajun esiintyminen Temmesjoen rantatörmällä, mutta jokipajua saattaa olla vielä myös Liminganjokivarressa.

   Osayleiskaava-alueella tulee huomioida kuivatusvesien johtaminen happamien sulfaattimaiden alueella, ja että moottorikelkkareitin hyväksyminen Temmesjoen uomaan voi olla epätodennäköistä.

   Vastine

   Suunnittelualue rajautuu 110 ja 220 kV:n voimajohtoihin. Pienimittakaavaista voimajohtojen sijaintikarttaa tulkittiin luonnosvaiheessa väärin, ja 400 kV:n voimajohtovaraus sijaitseekin suunnittelualueen ulkopuolella. Varataan ehdotusvaiheessa 110 kW:n pääsähköjohdolle rakentamisesta vapaata vyöhykettä niin, että asuinrakennukset voidaan sijoittaa vähintään 40 metrin etäisyydelle 110 kV:n johtojen keskilinjasta.

   Muokataan jokipajua koskeva merkintä niin, että se huomioi Liminganjoen varressa mahdollisesti olevat esiintymät ja viranomaisneuvottelun tulokset.

   Muokataan sulfaattimaita koskeva määräys niin, että se ottaa huomioon tilanteet, joista saattaa aiheutua ongelmia maaperän happamoitumisesta johtuen.
   Temmesjoki sijaitsee suunnittelualueen ulkopuolella, sillä jokijaksolla, jonka varressa moottorikelkkaura kulkee. Suunnittelualueen ulkopuolelle ulottuvilla reittimerkinnöillä on haluttu näyttää moottorikelkkaurien jatkuvuus. Tiedot moottorikelkkaurien ja -reittien (likimääräisestä) sijainnista on haettu Lipas-palvelusta.

   Osoitetaan moottorikelkkaurat ja -reitit suunnittelualueen ulkopuolellakin Temmesjoen ja Ruotsinojan uomien varteen kuivan maan puolelle, ja lisätään reittimerkintään tieto, että uusien reitin osien toteuttaminen edellyttää reittitoimitusta tai sopimusta maanomistajien kanssa.

   Oulussa 20.2.2018, päivitetty 7.2.2019
   Sweco Ympäristö Oy
   Kristiina Strömmer, arkkitehti YKS-260

2. LIIKENNEVIRASTO (nyk. Väylävirasto)

Liikenneviraston lausunto käsittelee kaksoisraidetta ja junaliikenteen aiheuttamia ympäristöhaittoja, jotka tulee ottaa huomioon. Ohessa lausunnon tiivistelmä.

Kaksoisraide

Ylivieska – Oulu -rataosa on suunnittelualueen kohdalla nykytilanteessa yksiraiteinen. Ratahallintokeskuksen (nyk. Liikennevirasto) johtoryhmän vuonna 2009 tekemän linjauksen mukaisesti rataosalla tulee pitkällä tähtäimellä varautua yhteen lisäraiteeseen (=yhteensä kaksi raidetta). Lisäraidevaraukset ovat pitkän aikavälin varauksia, joiden toteuttamisaikataulu ei ole tiedossa. Rautatien läheisyyteen sijoittuvissa kaavoissa on turvattava lisäraiteen toteuttamisedellytykset tulevaisuudessa.

Junaliikenteen aiheuttamat ympäristöhaitat

Liikennevirasto edellyttää, että kaavoitettaessa alueita radan läheisyydessä on tapauskohtaisesti otettava huomioon mahdolliset junaliikenteen aiheuttamat melu-, runkomelu- ja tärinähaitat. Kaavatyön yhteydessä tulee laatia riittävät selvitykset melun ja tärinän leviämisestä ja osoittaa niiden pohjalta tarvittavat kaavamääräykset haittojen torjumiseksi.

Lausunnossa sanotaan, että olemassa olevan radan kannalta tehokkainta on suunnitella rataa ympäröivä uusi maankäyttö niin, ettei tärinähaittaa synny. Tärinästä johtuvien uusien nopeusrajoitusten asettaminen ei ole junaliikenteen sujuvuuden kannalta toivottava menettely. Liikenneviraston ratainfraan tekemät panostukset menevät osittain hukkaan, mikäli akselipainojen noston seurauksena joudutaan laskemaan nopeusrajoituksia junatärinän johdosta.

Lausunnossa todetaan, että tärinälle herkällä maaperällä kuten savikolla tärinä voi ulottua jopa yli 200 metrin päähän radasta, ja että tärinälle herkimpiä rakennuksia ovat yleensä puolitoista- tai kaksikerroksiset puurakenteiset talot. Lausunnossa viitataan VTT:n selvitykseen *Suositus liikennetärinän mittaamisesta ja luokituksesta* (VTT tiedotteita 2278), jonka mukaan asuinrakennuksen tärinä ei saa ylittää uusilla asuinalueilla värähtelyluokan C arvoa $V_{w,95} \leq 0{,}30$ mm/s ja vanhoilla asuinalueilla värähtelyluokan D arvoa $V_{w,95} \leq 0{,}60$ mm/s. Mikäli kyse ei ole asuinrakennuksesta ja tilojen käyttötarkoitus on sellainen, että liikenteen ei katsota haittaavan lepoa (esim. kaupat, kahvilat, ostoskeskukset, tavaratalot, liikuntatilat), tavoiteraja voi olla kaksinkertainen em. arvoihin nähden (VTT tiedotteita 2569).

Lausunnossa muistutetaan, että vastuu melun ja tärinän torjunnasta kuuluu taholle, jonka toimenpiteistä melun- ja tärinäntorjuntatarve syntyy.

Vastine

Varautuminen radan parantamiseen ja kaksoisraiteen rakentamiseen

Yleiskaavan suunnittelualue käsittää rautatien eteläpuoliset alueet. Lausunnosta johtuen lienee tarpeellista sisällyttää Pohjanmaan rata suunnittelualueeseen ja muuttaa kaavarajausta. Samalla asemakaavasuunnittelua ja kaksoisraiteen rakentamista/radan perusparantamista silmällä pitäen lisätään merkittävästi parannettavan radan merkintään ohjeistusta turvaamaan lisäraiteen toteuttamisedellytykset ja Limingan kuntakeskustan kehittämisedellytykset. Limingan kunta katsoo, että Liikenneviraston tulee asettaa junien nopeusrajoitukset sellaisiksi, että junaliikenteestä ei aiheudu tärinä- tai meluhaittaa asukkaille eikä vaurioita rakennuksille Limingan kirkonkylän alueella. Uusilla asemakaava-alueilla on Limingan keskustassa jo varauduttu kaksoisraiteen toteuttamiseen. Nykyinen maankäyttö Limingassa edellyttää myös varautumista kaikissa radan alikuluissa myös isoilla maatalouskoneilla ajoon, sekä kevyen liikenteen yhteyksien ja virkistysreittien toteuttamiseen.

Junaliikenteen aiheuttamat haitat ja rajoitteet

Limingassa junaliikenne aiheuttaa asukkaille meluhaittoja sekä merkittävästi tärinähaittoja, erityisesti raskaista malmi- tvst. junista johtuen. Liikenteen määrät, raskaat kuljetukset ja junien pituudet ovat kasvaneet ovat vuosien myötä kasvaneet, samoin junien nopeuksien nosto on mahdollistunut kalustoa uusittaessa ja rataa sähköistettäessä.

Junaliikenteen aiheuttamista haitoista on todennäköisesti hankalinta torjua tärinähaittaa. Liikennevirasto onkin ottanut huomioon, että sen suunnittelemat ja toteuttamat toimenpiteet ovat huonontaneet asumisen olosuhteita Limingan keskustassa, ja asettanut tämän johdosta junille nopeusrajoituksia. Limingassa on asetettu raskaille junille 50 km/h nopeusrajoitus tärinähaitoista johtuen.

Melun ja tärinäntorjuntatarve aiheutuvat Liikenneviraston ja sen edeltäjien toimista Limingan keskustan ja Limingan Rannan alueen tuntumassa, joten vastuu melun ja tärinän torjunnasta kuuluu Liikenneviraston lausunnonkin mukaan Liikennevirastolle. Limingan kuntakeskusta on sijainnut tällä paikalla jo kauan ennen Pohjanmaan radan rakentamista ja merkittävät haitat ovat syntyneet erityisesti junaliikenteen laadun ja määrän muutoksista.

Kaksoisraide tulee rakentaa ja samalla tulee korjata perusparannettavan radan nykyinenkin raide niin, että näitä haittoja ei ilmene, tai vähintäänkin niin että haitat lievenevät merkittävästi. Tämä on nimenomaan Liikenneviraston velvollisuus, koska malmijunaliikenteen ja muiden raskaiden junien salliminen on sen päätös, ja kuntakeskus on ollut olemassa ennen radan rakentamista.

Limingan keskusta on ollut nykyisellä paikallaan jo 1300-luvulta alkaen, satoja vuosia ennen radan rakentamista. Kirkonkylän talot ovat sijainneet nauhamaisesti joen molemmilla rannoilla ja keskustan kautta kulkevan maantien lähellä. Rata on tehty olemassa olleen asutuksen tuntumaan. Limingan keskustaa on tiivistetty kautta vuosikymmenten juuri siellä

missä se on aina sijainnut, eikä keskustan tiivistämiseen nytkään ole muita sijaintivaihto-ehtoja. Limingan asuinalueet ovat rakentuneet vanhan asutuksen lomaan jo kauan ennen Kostamuksen malmijunaliikenteen tuloa.

Vasemmalla vuoden 1707 tiluskartta, oikealla peruskartta 1953, kartoitus 1946-48 © Maanmittauslaitos

Limingan keskustassa tulee aina olemaan myös asuinrakennuksia. Vanhimmat niistä muodostavat valtakunnallisesti arvokkaan Limingan Rannan aluekokonaisuuden, joka sijaitsee alle 300 m radasta. Liikenneviraston tulee ottaa nämä historialliset lähtökohdat huomioon - lausunnossa esitetyn aiheuttamisperiaatteen mukaisesti - mm. lieventämällä tärinävaikutuksia ratajaksolla, jonka kohdalla Limingan keskustassa on perinteisesti ollut asutusta. Alue ulottuu Liminganjoen rannassa Yli-Kestilästä Vanhan Limingan kautta keskustan itäosiin, Pakolan alueelle. Tärinäntorjunnassa tulee ottaa huomioon, että vanha rakennuskanta on pääasiassa puurakenteista, ja osa on 1½-2-kerroksisia. Limingan Rannan valtakunnallisesti arvokkaista rakennuksista 2-kerroksisia ovat mm. Kansanopisto, pappila, Tuorila jne, ja 1½-kerroksisia mm. Kaitera, Matinlauri jne. Tärinävaikutusalue ulottuu lausunnon mukaan kauas: ”tärinälle herkällä maaperällä kuten savikolla tärinä voi ulottua jopa yli 200 metrin päähän radasta” ja junien nopeudella 70 km/h jopa 300 m päähän radasta. Liikenneviraston tulee huolehtia, että vanhoilla asumiseen käytetyillä alueilla ei ylitetä värähtelyluokan D arvoa. Ei voida ajatella, että Limingan keskustan halkaisisi yli 600 metriä leveä vyöhyke, jossa uusi asuinrakentaminen olisi hyvin rajoitettua tai mahdotonta.

Liikenneviraston lausunto tarkoittanee, että jatkossakin junien nopeutta on rajoitettava Limingan keskustassa ja sen tuntumassa, missä maaperä on pääosin savea, ja suojeltava jatkossakin vanhan Limingan keskustan ja Rannan asutusta, sekä valtakunnallisesti arvokasta rakennettua ympäristöä tärinävaikutuksilta.

Koska periaatteena on vastuun kuuluminen sille taholle, jonka toimenpiteistä melun- ja tärinäntorjuntatarve syntyy, tulee Liikenneviraston Limingan kunnan ehdottoman kannan mukaan aktiivisesti osallistua vanhan maankäytön alueella melun ja tärinän mittauksiin ja melu- ja tärinävaikutusten torjuntaan, sekä vastata niiden kustannuksista. Vanhan keskustan suojaaminen melu- ja tärinävaikutuksilta mahdollistaa täydennysrakentamisen

keskeisillä alueilla vanhan rakennuskannan ympäristössä, koska uudet rakennukset pystyttäneen jäykistämään paremmin ja uusien rakennusosien ääneneristävyyttä pystytään parantamaan verrattuna vanhoihin rakennusosiin.

Lisätään yleiskaavaan *Merkittävästi parannettava päärata* -merkintään, että: ”Pohjanmaan rata ja uusi kaksoisraide, sekä niiden liikennöinti tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että ne eivät Limingan keskeisillä asuinalueilla tai valtakunnallisesti arvokkaalla Limingan Rannan alueella aiheuta tärinä- tai meluhaittaa, eivätkä vaurioita rakennuksia tai rakennelmia.”

Oulussa 20.2.2018, päivitetty 7.2.2019
Sweco Ympäristö Oy
Kristiina Strömmer, arkkitehti YKS-260

3. POHJOIS-POHJANMAAN MUSEO / MUINAISJÄÄNNÖKSET

Lausunnossa todetaan, että kohteen *Värminkoski Laurin* (muinaisjäännösrekisterin kohdetunnus 1000030803) kuppikivi, muinaisjäännösrekisterin mukaisen kohteen tyypin nimenä olisi selkeämpää käyttää rekisterin tyypin tarkennetta eli termiä *Kuppikivet*.

Vuoden 1707 kartalla on erillään jokivarren asutuksesta sijaitseva talon paikka, joka on jäänyt arkeologisessa selvityksessä huomaamatta. Talonpaikka ei näy kartasta olevassa osakuvassa raportin sivulla 17. Kyseinen karttamerkintä paikantuu Ojanperänkankaalle nykyisen Ojanperän talon paikalle. Ojanperä on maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde. Kohteen arkeologinen potentiaali tulee tuoda kaavassa esiin vastaavalla tavalla kuin on tehty Ruotsinojan kohdalla. Muinaisjäännösrekisteriin nämä historiallisen ajan asuinpaikat on merkitty muina kulttuuriperintökohteina: Ruotsinoja (1000031937) ja Ojanperä (1000031938).

Kaavakartalle on merkitty kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevia pienialaisia muinaisjäännöskohteita, joilla ei ole vastaavaa merkitystä kuin esimerkiksi kaavan ulkopuolelta osoitettavilla yhteystarpeilla, joten kohteiden poistamista kaavakartalta on syytä harkita. Lisäksi luonnoksessa on esitetty päivitystä kaavaselostukseen.

Vastine

Tehdään lausunnossa esitetyt tarkennukset kaavakarttaan ja selostukseen.

Oulussa 20.2.2018
Sweco Ympäristö Oy
Kristiina Strömmer, arkkitehti YKS-260

4. POHJOIS-POHJANMAAN MUSEO / RAKENNUSHISTORIA

Lausunto käsittelee Limingan lakeuden maisema-aluetta ja kulttuuriympäristöä. Lausunnossa todetaan, että näkymät valtatieltä 8 rajoittuvat nykyistä kapeammiksi ja Haransillan uutta työpaikka-aluetta ei pidetä hyvänä ratkaisuna, koska risteysalue on linnuston kerääntymisalue, osittain tulvauhan alainen ja avoin orientoiva näkymä on syytä säilyttää.

Arvokkaat rakennetun ympäristön kohteet on esitetty asianmukaisesti. Suunnittelualueen ulkopuolelle esitetyt kohdemerkinnät on syytä poistaa, mutta alueen ulkopuolelle suuntautuvat reitit (mm. historialliset, alueelliset ja paikalliset tielinjat ja reitit) ovat jatkumona perusteltuja. Nuolimerkintään toivotaan selkiyttämistä (värin selitys).

Vastine

Kaavaa laadittaessa on tarkasteltu näkymiä ja olosuhteita tieympäristöstä käsin. Valtatiellä 8 ja myös nelostiellä, on eniten kulkijoita. Valtatietä 8 halutaan kehittää niin, että sillä liikennöinti on sujuvaa, turvallista ja nopeaa. Ajonopeuksia pyritään lisäämään sitten kun liikenneolosuhteet sen sallivat, esimerkiksi liittymien parantamisen ja eritasoliittymien toteuttamisen jälkeen. Ajonopeuden kasvaessa hyvin havainnoitavissa oleva näkymäsektori kapenee, joten oikeasti merkittäviä ovat näkymät, jotka ovat luonnostaan autoilijan ja matkustajan katseen suunnassa ja samalla suhteellisen leveitä. Ajajalta liikenne vaatii jatkuvaa seuraamista, ja maisemien katselu sivusuuntaan, mahdollisesti kapeista väleistä, huonontaa liikenneturvallisuutta merkittävästi.

Lakeusnäkymät valtatieltä 8 ovat parhaimmillaan toisaalta Haaransillan tuntumassa ja toisaalta alueella, jolla Raahen suunnasta tultaessa laskeudutaan puustoiselta selännealueelta viljely-tasangolle. Muualla katseen luonnollinen suunta ja metsäsaarekkeet haittaavat lakeusmai-seman tarkastelua. Komea peltonäkymä on aivan vähän ennen Haaransiltaa, jossa on pitkät näkymät, jotka myös säilyvät yleiskaavan toteutuessa.

Lopullinen päätös suunnittelualueesta Haaransillan suunnalla tehtiin vasta liittymätyypin valinnan yhteydessä, jolloin Haaransillan koillispuoli jäi pois suunnittelualueesta.

Suunnittelualueen ulkopuolelle esitetyt kohdemerkinnät voidaan poistaa. Nuolimerkinnällä on selitys, vaikka eri värisiä nuolia (asumisen tai työpaikka-alueiden laajentumista) ei ole erikseen selostettu merkinnöissä. Lisätään merkintää selventävää tekstiä.

Oulussa 20.2.2018, päivitetty 7.2.2019
Sweco Ympäristö Oy
Kristiina Strömmer, arkkitehti YKS-260

5. POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Lausunnossa huomautetaan, että:

- Vireillä oleva 3. vaihemaakuntakaava ei ohjaa yleiskaavoitusta ennen kaavan lainvoimaisuutta.
- Kaavan taustana lienee kaavaselostuksessa esille tuotu Limingan kunnan kehityskuva 2030, joka ilmentänee kunnan tavoitteita eri alueiden kehittämiseksi. Kehityskuva ei kuitenkaan sellaisenaan ole maankäytön suunnittelua ohjaava suunnitelma, vaan alueidenkäyttö ratkaistaan kaavoituksella. Siksi kaava-aineistossa olisi hyvä esittää tarkemmin eri alueille, käyttötarkoituksille ja aluevarauksille asetettuja mitoituksellisia ja toteutuksellisia tavoitteita.

Lausunnossa tuodaan esille tarve arvioida kaupallisten palvelujen mitoitusta ja sijoittumista ja tarkentaa ratkaisua maakuntakaavaan nähden. Ratkaisun perusteeksi tulee olla tarvittavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit. Kaavamääräys 11 esitetään poistettavaksi kaavasta.

Lausunnon mukaan Limingan keskustatoimintojen aluekokonaisuutta ja asumiseen varattujen alueiden mitoitusta tulee arvioida selostuksessa. Merkittävästi laajentuvia tai oleellisesti muuttuvia kyläalueita toivotaan ehdotusvaiheessa esitettävän uuden tai oleellisesti muuttuvan alueen reunaviivamerkinnöillä, ja tarkennettavan onko kaavan yhteydessä tarkoitus määrittää alueita MRL:n 16.3 §:n mukaisiksi suunnittelutarvealueiksi.

Kaava-aineistossa voisi tarkentaa viranomaisneuvottelussa 8.6.2017 esille tuodun mukaisesti kuvausta happamien sulfaattimaiden huomioimisesta sekä tarkemmassa suunnittelussa että maaperän muokkausta edellyttävissä toimissa. Lopulliseen kaavaselostukseen on myös tarpeellista koota keskeiset liikenneratkaisuja koskevat asiat erillisen suunnittelu-/ selvitysaineiston lisäksi.

Luonnonympäristön arvot ja maisemansuojelu:

Kaavahankkeen luonnosvaiheen aineisto on luonnonympäristön arvojen osalta keskeneräinen ja sitä tulee täydentää. Lopullisesta kaava-aineistosta on voitava arvioida kaavan tarkkuustaso huomioiden sitä, täyttyvätkö kaavalle asetetut sisältövaatimukset luonnonympäristön vaalimisen osalta. Suunnittelualueen uhanalaisia lajeja koskevat tiedot on tarkistettava ja uhanalaisten lajien tilanne ja tarkka sijainti sekä vaikutukset niihin suunnittelussa selvittää. Suunnittelualueen maisemalliset arvot on tuotu esille kaava-aineistossa, mutta jatkossa aineistossa tulee tarkemmin arvioida kaavaratkaisun vaikutuksia valtakunnallisiin ja maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin.

Ympäristönsuojeluyksikkö

Kaavakartalla on osoitettu valtatien 8 melualueet. Myös muiden merkittävimpien melualueiden sijainti ja laajuus tulee arvioida ja esittää kaavassa melualuemerkinnällä myöhempää suunnittelua varten. Kaavakartalla tulee esittää myös mm. raideliikenteen ja merkittävimpien teollisuuslaitosten melualueet. Melualueiden määritysperusteet tulee esittää kaavaselostuksessa. Kohteet joissa on tai joihin on suunniteltu melulle herkkää toimintaa, tulee varustaa tarpeen mukaan meluntorjuntatarvemerkinnällä. Uudet asunto- ja loma-asuntoalueet tulee ensisijaisesti sijoittaa alueille, joilla melun ohjearvot eivät ylity. Kaavoituksessa on pyrittävä varautumaan tulevaan kehitykseen teollisuuslaitosten yms. ympäristössä niin, että niiden toiminta ja mahdolliset laajenemisedellytykset säilyvät jatkossakin.

Kaavakartalla tulee esittää myös raideliikenteen tärinäalueet. Liikennevirastolta tulee pyytää lausunto ratamelun ja –tärinän vaikutuksesta kaavoitukseen.

Vesistöyksikkö

Kaavaselostuksessa todetaan, että suunnittelualueelle on tehty Temmesjoen tulvakartoitus. ELY-keskus toteaa, että kyseessä on yleispiirteinen tulvakartta, ja tulvamallinnuksen lähtökohdat ja epävarmuudet olisi hyvä tuoda selostuksessa esiin. Tulvariskeille alttiit alueet sijoittuvat osittain Ankkurinlahden osayleiskaava-alueelle. Nyt laadittavassa kaavassa tulvia koskevan kaavamääräyksen perusteena on ollut kerran 50 vuodessa esiintyvän tulvaveden korkeus toisin kuin Ankkurilahden osayleiskaavassa. Kaavaselostuksen tekstiä tulisi täydentää tulvia koskevalta osalta sekä selostukseen kertoa ne perusteet, joilla tulvimista koskevaan määräykseen on päädytty.

Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

Osayleiskaavan liikenneverkko vastaa niin auto- kuin kevyen liikenteenkin osalta ELY-keskuksen liikennevastuualueen näkemystä tavoiteverkosta. Myös suunnitellut maankäytön ratkaisut mahdollistavat valtatien 8 ja siihen liittyvän liikenneverkon kehittämistoimien toteuttamisen. Osayleiskaavan aluetta on kuitenkin laajennettu siten, että Haaransillan alue on otettu mukaan suunnittelualueeseen. Koska osayleiskaavatyöhön kytketty liikennesuunnittelu ei ole ulottunut Haaransillalle, tulee myös liikennesuunnittelu-alue laajentaa koko yleiskaava-alueelle. Haaransillan risteysalueelle tullaan tekemään selvitys, jossa määritellään eritasoliittymän tyyppi ramppiratkaisuineen ja samalla määritellään se, millä liikenneverkon järjestelyillä Haaransillan alueelle osoitetut TPres -alueet voidaan ottaa käyttöön.

Koska kyseessä on kahden valtakunnallisesti merkittävän liikenneväylän risteysalue, tullaan alueen liikennetarkastelu tekemään ELY-keskuksen toimesta.

Yhteenveto

ELY-keskus edellyttää viranomaisneuvottelun järjestämistä lausunnossa esitettyjen asioiden huomioimiseksi ennen kaavaehdotuksen nähtäville asettamista. Sopiva ajankohta neuvottelun järjestämiseksi olisi siinä vaiheessa, kun lausuntopalaute on saatu, valmisteltu esitykset palautteen huomioimisesta sekä tarvittavat selvitykset ja täydennykset tehty.

Vastine

Limingan kunta on jo laadituttanut *kaupan palveluverkko 2040 -selvityksen* (Sweco Ympäristö Oy 2015) Ankkurilahti - Liminganportin yleiskaavan laatimisen yhteydessä. Tätä selvitystä ja siihen liittyvää vaikutusten arviointia voidaan soveltaa myös valtatien 8 varren yleiskaavoituksessa, joka käsittää Limingan keskeisiä alueita radan eteläpuolella, koska näköpiirissä ei ole tarvetta kaupallisten palveluiden merkittävään lisäämiseen suunnittelu-alueella. Jos tarvetta myöhemmin ilmenee, täydentävä selvitys voidaan tehdä asemakaa-voituksen yhteydessä. *Kaavamääräys 11 poistetaan* esityksen mukaisesti. Määräysten numerointi muuttuu tämän johdosta.

Ehdotusvaiheessa *kaavaselostus tulee tarkentumaan* ja siinä tuodaan esille mm. uusien valtakunnallisten alueidenkäytön tavoitteiden voimaantulo. Myös liikenneosiota ja vaikutusten arviointia täydennetään ehdotusvaiheessa, sekä tuodaan esiin tulvamallin-nuksen lähtökohdat ja epävarmuudet. Kaavamääräyksiä sekä vaikutusten arviointia tarkennetaan ehdotusvaiheessa.

Kaavan *vaiheistus* riippuu ratkaisevasti valtatien 8 rinnakkaistien toteutumisesta, kunnan maanhankinnasta ja maatalouden toimintaedellytyksistä. Koko yleiskaavan laatiminen oli ajankohtaista johtuen vt8:n kehittämisen ja siihen liittyvän rinnakkaistien tarpeesta, ei niinkään akuuteista maankäytön muutostarpeista valtatien 8 eteläpuolella. Kaavan toteuttaminen ulottunee yleiskaavan ohjevuoden jälkeiselle ajalle ja sisältää paljon epävarmuustekijöitä. Tästä johtuen lienee järkevintä, että toteuttaminen vaiheistetaan muun kuntasuunnittelun yhteydessä.
Uudet kyläalueet kuntakeskustan pohjoispuolella esitetään uusina alueina tai reservi-alueina. Muut kyläalueet ovat pääosin vanhaa harvan rakennettua maatalousvaltaista aluetta vilja-, karja- ja hevostiloineen, väljine pihapiireineen ja isoine talousrakennuk-sineen. Rakentamisen määrä ei tule muuttumaan niin paljon, että niitä voisi kutsua uusiksi alueiksi, ja myöskään alueiden luonnetta ei ole tarkoitus muuttaa, joten niitä ei voi kutsua oleellisesti muuttuviksi alueiksi. Kunta harkitsee erikseen, onko jollakin kyläalueella mahdollista rakentaa niin, että nykyisten tilojen ja asukkaiden toimintamahdollisuuksia ja elinympäristöä ei tällä muuteta.

Keskustatoimintoja kehitetään radan ja valtatien välissä erityisesti asumisen ja työpaikkojen alueina. Ne tukeutuvat palveluissaan erityisesti keskustan ja Liminganportin palveluihin, jotka molemmat sijaitsevat alle kilometrin etäisyydellä C-varauksista. Lisäbonuksena on jalankulun ja pyöräilyn väylien laadun ja turvallisuuden kehittäminen, sekä kunnan tavoittelema henkilöjunaliikenne keskustasta Oulun ja Iin suuntaan.

Tarvetta kaupallisten palveluiden merkittävään lisäämiseen C-alueilla ei ole näköpiirissä, eikä se ole kaavoituksen tavoitteena. Jos tällaista tarvetta sattuisi ennen kaavan tavoitevuotta ilmenemään, *kaupallisten palvelujen mitoituksen ja sijoittumisen arviointi voidaan tehdä asemakaavoituksen yhteydessä*, tai mahdollisen myöhemmän yleiskaavan muutoksen yhteydessä.

Limingan kunta on teettänyt täydentävän luontoselvityksen yleiskaava-alueelle kesällä 2018. Selvityksessä on tarkistettu suunnittelualueen *uhanalaisia lajeja koskevat tiedot lähinnä kasvillisuuden osalta.* Muut tarkennukset jäävät tehtäväksi asemakaavoituksen yhteydessä.

Raideliikenteen *melualueet ja melusuojaustarpeet* esitetään kaavakartalla. *Liikennevirastolta (nyk. Väylävirasto) on pyydetty ja saatu lausunto kaavaluonnoksesta*. Siihen liittyen Limingan kunta toteaa, että *tärinäongelmat* ovat tulleet esille raskaan raideliikenteen ja yleensäkin liikennemäärien kasvun ja junien nopeuden kasvun myötä. Liikenneviraston lausunnon mukaan periaatteena on vastuun kuuluminen sille taholle, jonka toimenpiteistä melun- ja tärinäntorjuntatarve syntyy. *Tämän periaatteen mukaan Liikenneviraston tulee Limingan kunnan ehdottoman kannan mukaan huolehtia melun- ja tärinän mittauksista ja melu- ja tärinävaikutusten torjunnasta Limingan kirkonkylän alueella, sekä vastata niiden kustannuksista.* Liikennevirasto on lausunnossaan todennut, että savimailla tärinäongelmat ulottuvat jopa yli 200 m etäisyydelle radasta, ja isommilla nopeuksilla jopa 300 metrin päähän radasta. Esimerkiksi valtakunnallisesti arvokas vanha Limingan Rannan alue ja Limingan keskusta sijaitsevat alle 200-300 m etäisyydellä Pohjanmaan radasta ja ovat siis tärinävaikutusaluetta, jos raskaiden junien nopeutta ei rajoiteta tai radan rakenteita paranneta. Limingan kunnan keskusta on ollut tällä paikalla vuosisatoja ennen Pohjanmaan radan rakentamista, ja keskustaa voidaan tiivistää ja täydentää vain siellä missä se jo sijaitsee. Ei voida ajatella, että Limingan keskustan halkaisisi yli 600 metriä leveä vyöhyke, jossa uusi asuinrakentaminen olisi hyvin rajoitettua tai mahdotonta.

Vanhan keskustan suojaaminen melu- ja tärinävaikutuksilta mahdollistaa lisäksi täydennysrakentamista keskeisillä alueilla vanhan rakennuskannan ympäristössä. Uudisrakentamisessa pystytään paremmin ottamaan huomioon esimerkiksi rakenteiden jäykistäminen ja mitoittaminen niin, että melu- ja tärinävaikutukset ovat vähäisempiä kuin aiemmin toteutetuissa rakennuksissa.

Oulussa 20.2.2018, päivitetty 7.2.2019
Sweco Ympäristö Oy
Kristiina Strömmer, arkkitehti YKS-260

Mielipiteet

MIELIPIDE/ HUOMAUTUS VT-8 YMPÄRISTÖN OSAYLEISKAAVASTA (Ollila)

Kiinteistöllämme Ollila 425-402-103-5, alueella, joka rajoittuu Värmintiehen, on kaavamerkintänä ”M/Ares Maa- ja metsätalousalue. Asumisen reservialue. Aluetta voidaan käyttää asuntoalueena, mikäli viljely lakkaa. Maiseman kannalta tärkeät peltonäkymät tulee ottaa huomioon rakennusten sijoittelussa.” Liitteenä ote oyk-luonnoksesta. Todellisuudessa ko. alue on osittain päättöhakkuuvaiheessa olevaa havumetsää, osittain nuorta sekametsää, osittain taimikkoa. Metsää joka tapauksessa. Missä vaiheessa metsän viljely lakkaa?
Voimassa olevassa Oulun seudun yhteisessä yleiskaavassa alueen kaavamerkintänä on ” A-1 MAASEUTUMAISEN ASUMISEN ALUE”. Alue on tarkoitettu kylärakennetta tukevaa maaseutumaista asumista, palveluja ja työpaikkatoimintoja varten.
Alueelle rakentaminen ei automaattisesti edellytä suunnittelutarveratkaisua, ellei se tule kysymykseen rakentamisen tiheyden vuoksi. Esitämme, että alueen kaavamerkintää muutetaan - ainakin osalla alueesta - AP-alueeksi, jolloin se on Oulun seudun yleiskaavan linjauksen mukainen. Lisäksi, onko kaavasta unohtunut rautatien aiheuttaman melun 55 dB-merkintä? Rautatiehen rajoittuvalle MA-alueelle on kaavamerkinnän mukaan mahdollista rakentaa maataloutta palvelevia asuin- yms. rakennuksia.

VASTINE

Yleiskaava tarkentuu ehdotusvaiheessa mm. melu- ja tärinämerkinnöin tai määräyksin. Kaksoisraiteen yleissuunnitelman meluselvitys ei ulotu tälle alueelle, mutta Liikenne-viraston lausunnon mukaan tärinävaikutukset saattavat ulottua maaperästä riippuen 200 - 300 m päähän radasta, ja yöllä melu saattaa kantautua hyvinkin pitkälle.

Aluetta ei ole tarkoitettu ensivaiheissa toteutettavaksi AP-alueeksi. Ares-alue voidaan ottaa myöhemmin tarkemmin suunniteltavaksi, esimerkiksi siinä vaiheessa, kun radan paranta-miseen liittyen saadaan tältäkin rataosalta tarkempia tietoja melu- ja tärinävaikutuksista.

Tarkennetaan melua ja tärinää koskevia merkintöjä ja määräyksiä. Ei muita muutoksia.

Oulussa 20.2.2018, päivitetty 7.2.2019
Sweco Ympäristö Oy
Kristiina Strömmer, arkkitehti YKS-260

MIELIPIDE/ HUOMAUTUS VT-8 YMPÄRISTÖN OSAYLEISKAAVASTA (Valtatien 8 eteläpuoli Paavolantien 86 liittymästä itään)

Suunniteltu tielinjaus tulee liian lähelle olemassa olevaa asutusta, muuttakaa linjaus lumenkaatopaikan tontille tai edes sen rajalle.

VASTINE

Siirretään tielinjausta kauemmas asutuksesta. Siirtämistä rajoittaa jonkin verran se, että valtatien 8 ali on suunniteltu yhteys, joka tarvitsee etäisyyttä valtatiehen niin, että siitä ei tule liian jyrkkä.

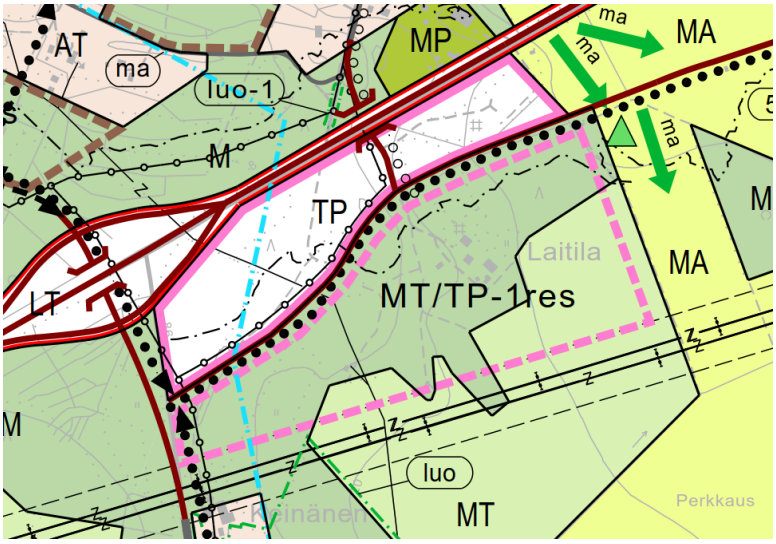

Ote yleiskaavaehdotuskartasta 5.2.2019. Rinnakkaistien linjausta on muutettu kauemmas olevasta asutuksesta, valtatien 8 eteläpuolella, tiealikukun kohdalla.

Oulussa 20.2.2018, päivitetty 7.2.2019
Sweco Ympäristö Oy
Kristiina Strömmer, arkkitehti YKS-260

MIELIPIDE/ HUOMAUTUS VT-8 YMPÄRISTÖN OSAYLEISKAAVASTA (Valtatien 8 pohjoispuoli Lumijoentien 86 liittymästä itään)

Kiinteistön Kujala (Mutkalankaari 14) rakennuspaikka on säilytettävä. Vaaditaan meluaidat kiinteistön kohdalle, ei valleja. 8-tien leventyessä minimoida maankäyttö mahdollisimman kapeasti kiinteistön kohdalla.

Huomautus kohdistuu ilmakuvassa punaisella osoitetulle kohdalle.

VASTINE

Yleiskaavassa on osoitettu lopputilanne, jossa Lumijoentien liittymä tehdään eritasoliittymänä. Liittymän rampit pystytään ehkä suunnittelemaan niin, että Mutkalankaari 14 asuinrakennus voi säilyä. Asia varmistuu kuitenkin vasta siinä vaiheessa, kun liittymää suunnitellaan tarkemmin. Tässä yhteydessä myös meluesteet suunnitellaan tarkemmin. Yleiskaava on strategisluonteinen eikä sillä oteta kantaa yksittäisiin rakennuspaikkoihin, joten tätä rakennuspaikkaa ei esitetä erikseen.

Mutkalankaari 14 sijaitsee lähellä valtatietä 8, ja melu haitannee jo nykytilanteessa kiinteistön rauhaa.

Oulussa 20.2.2018, päivitetty 7.2.2019
Sweco Ympäristö Oy
Kristiina Strömmer, arkkitehti YKS-260

MIELIPIDE/ HUOMAUTUS VT-8 YMPÄRISTÖN OSAYLEISKAAVASTA

Rantalakeuden moottorikelkkailijat ry

Rantalakeuden moottorikelkkailijat ry ottaa kantaa suunnitteilla olevaan VT-8 ympäristön osayleiskaavaan moottorikelkkamatkailun ja virkistyskäytön mahdollistamiseksi.

Alueillamme on merkittyä moottorikelkkauraa yhteensä vajaa 200km, osa kelkkaurasta kulkee vesialueita pitkin. Rantalakeuden moottorikelkkailijat ry on neuvotellut uraluvat suoraan maanomistajien kanssa. Moottorikelkkailu on ollut erittäin vilkasta säiden salliessa. Yhdistyksellä on suunnitelmia kelkkaurien kehittämiseksi niin, että moottorikelkkailu on turvallista, lainmukaista, luontoa vähän kuormittavaa, ottaa huomioon paikalliset asukkaat ja myös mahdollistaa matkailuliiketoimintaa.

Metsähallituksen MOKEMA-hanke on käynnistynyt 4/2017 ja jatkuu vuoden 2018 loppuun. Rahoittajia ovat mm. Maa- ja metsätalousministeriö, Liikenne- ja viestintäministeriö, Ympäristöministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö. Hankkeen neljä tärkeintä tavoitetta ovat:

1. Kehittää kestävää luontomatkailua
2. Luodan turvalliset moottorikelkkailu puitteet
3. Selkeyttää kelkkailu olosuhteita
4. Suojella luontoa ja muiden maastonkäyttäjien oikeuksia

Olemme mukana yhdistyksenä tässä hankkeessa. Kustannusarvioiden laadinta on käynnissä. Hankkeen kehittämiskohteiksi olemme esittäneet mm. Limingassa VT-8 ylitykset/alitukset.

Moottorikelkkaura tulee tällä hetkellä Liminganlahdelta Temmesjokea pitkin Ruotsinojaan, josta kelkkaura jatkuu ojaa pitkin VT-8 kohdalle. Tästä kelkkaura haarautuu VT-8 pohjoispuolella Liminganportin Neste-asemalle, VT-8 eteläpuolella kohti lähi-ABC asemaa seuraillen VT-8 tietä. VT-8 ali pääsee kelkalla siltarummun kautta. Jäätilanne ja siltarummun mataluus ovat selkeitä riskitekijöitä. Toinen VT-8 alitus tapahtuu Pappilanpellon asuinalueelta Ojanperänkankaan asuinalueelle maatalousalikulkukäytävää pitkin.

EHDOTUKSEMME VT-8 osayleiskaavaan

Rantalakeuden moottorikelkkailijat ry esittää moottorikelkkauran huomioimista kaavoituksessa VT-8 pohjoispuolelle tien välittömään läheisyyteen, reittiä Temmesjoki-Ruotsinoja-Liminganportin Neste-Limingan Halpahalli-Lumijoentien ylitys-Pappilanpellon maatalousalikulkukäytävä-Ojanperänkangas ja tästä jatkuisi nykyisellä reitillä lähi-ABC asemalle sekä Mustanjoen laavulle että tulevaisuudessa valtakunnan viralliselle reitille Tyrnävän kautta Rokualle.

VASTINE

Yleiskaavan luonnokseen haettiin moottorikelkkaurat Lipas-tietokannasta. Näihin oleviin reitteihin liittyen luonnoksessa osoitettiin yhteydet Nesteen ja ABC:n huoltoasemille.

Temmesjoen ja Ruotsinojan vesialueen käyttäminen moottorikelkkaurana on ongelmallista, koska ilmastonmuutoksestakin johtuen todennäköisesti jää- ja lumipeitteen aika lyhenee ja tulvat lisääntyvät. Moottorikelkkayhteyksiä Liminganlahden suuntaan on tarpeen kehittää niin, että ne saadaan kulkemaan pääosin kuivalla maalla, maanomistajien kanssa neuvotellen. Moottorikelkkailun yhteydet esitetään kuivalle maalle yleiskaavan ehdotusvaiheessa. Tämä ei tarkoita kannanottoa siihen kummalla joen rannalla reitti kulkee. Yhteyksiä on osoitettu myös suunnittelualueen ulkopuolelle havainnollistamaan tavoitteellista tai olemassa olevaa moottorikelkkailun yhteyttä. Yhteys ei vahvistu näillä suunnittelualueen ulkopuolisilla alueilla.

Ojanperänkankaan asuntoalue ja tullee aikaa myöten laajenemaan mahdollisesti sekä itään että länteen, ja valtatien 8 ja radan välistä aluetta täydennysrakennetaan. Kevyen liikenteen tai lasten turvallisuutta ei tue se, että näiden asuinalueiden kautta osoitetaan moottorikelkkareittejä. Asuntoalueiden väleihin on ajatuksena suunnitella asemakaavalla latu- ja ulkoilureittejä, koirapolkuja, kuntoratoja tvst. toimintoja lähiasukkaiden arkiliikunnan olosuhteiden parantamiseksi. Turvallisempaa olisi pitkällä tähtäimellä viedä moottorikelkkareitit Limingan keskeiset asuinalueet kauempaa kiertäen. Myöskään reittien osoittaminen Nesteen huoltoasemalta lännen suuntaan, valtatien 8 pohjoispuolella, ei tule kysymykseen. Yhteys kulkisi alueella jolla on tehty meluntorjuntatoimia viereisiä asuinkortteleita varten, joten uuden melu- ja häiriölähteen lisääminen olisi vastoin periaatetta rauhoittaa asuinalueet. Alueelle tulee valtatien 8 parantamisen yhteydessä uusia eritasoliittymiä ja alikulkuja, joiden suunnittelu turvallisiksi estää käytännössä moottorikelkkayhteyden varaamisen valtatien pohjoispuolelle.

Yleiskaavoituksessa halutaan turvata moottorikelkkailu niin, että esimerkiksi huoltoasemilta pääsee liittymään reiteille, ja että seudulliset yhteydet Tyrnävälle, Lumijoelle, Liminganlahden suuntaan ja uudelle ampumarata-alueelle järjestyvät. Tämä kaikki pitää vain tehdä niin, että asumisviihtyisyys tai turvallisuus taikka kaavan perustarkoitus (ml. valtatien ja sen ympäristön kehittäminen) eivät vaarannu. Moottorikelkkareittien suunnittelussa voisi myös harkita sitä, olisivatko moottorikelkkareitit monikäyttöisiä ja kesäaikaan jonkin toisen liikuntamuodon, kuten esimerkiksi maastopyöräilyn käytettävissä.

Oulussa 20.2.2018, päivitetty 7.2.2019
Sweco Ympäristö Oy
Kristiina Strömmer, arkkitehti YKS-260

Liitekartalla mielipiteessä mainitun laavun ja ampumaradan likimääräinen sijainti.

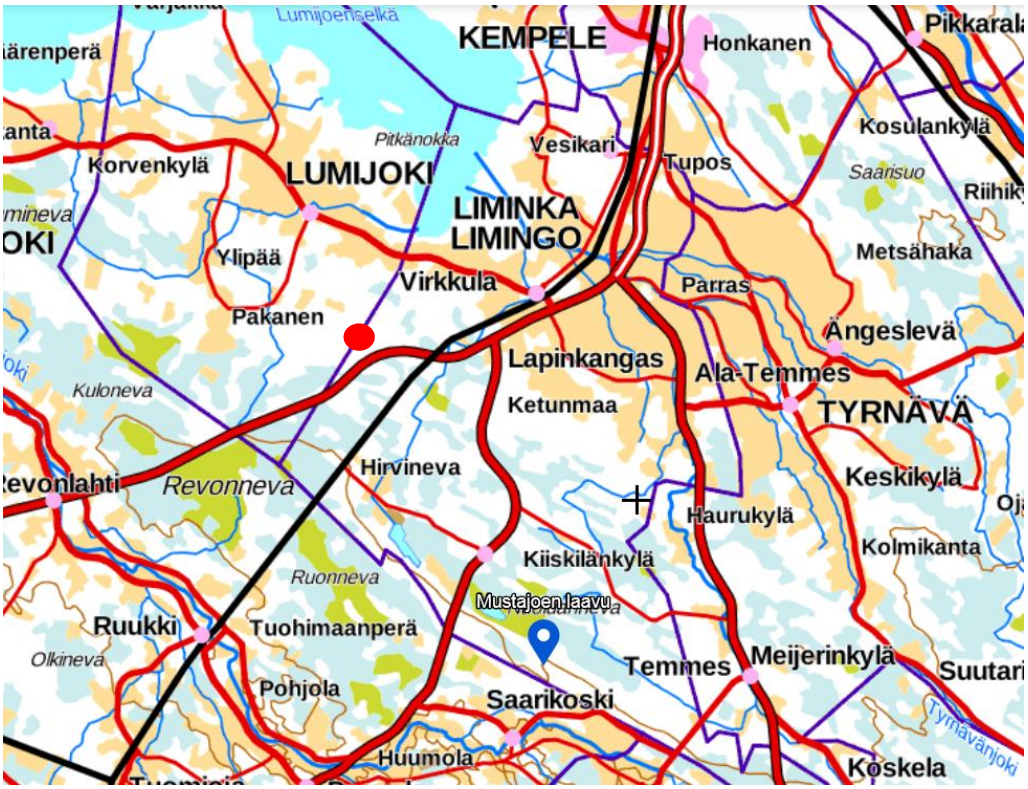

Mielipiteessä mainitun laavun (sininen merkki) ja ampumaradan (punainen pallo) likimääräinen sijainti.